

ПОРІВНЯЛЬНА ЦИВІЛІСТИКА

УДК 347.711: 004.738.5 (477)

Голубєва Неллі Юріївна,

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри
цивільного процесу, професор кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

РЕАЛІЗАЦІЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ У ЧАСТИНІ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ

Постановка проблеми. Останнім часом великого значення набувають проблеми, пов'язані з визначенням основних напрямків розвитку цивільного законодавства в умовах вільної ринкової економіки, адаптації українського цивільного законодавства із відповідними нормами Європейського Союзу (далі – ЄС).

Розробка шляхів реалізації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами (далі – Угода про асоціацію) з іншої сторони є одним з важливіших питань для майбутнього України, її історичного розвитку, прискорення внутрішніх реформ, ключовим інструментом модернізації України відповідно до європейської моделі, посилення спільних цінностей демократії та верховенства права, досягнення найвищих європейських стандартів життя українських громадян.

Україна взяла на себе обов'язок забезпечити, щоб існуючі закони та майбутнє законодавство поступово досягли сумісності з *acquis* ЄС (*acquis communautaire* в дослівному перекладі з французької – «надбання Співтовариства», фактично до цього поняття включаються акти законодавства Європейського Союзу – понад 14 тисяч різних видів правових актів і майже 9 тисяч рішень Суду ЄС).

Розвиток цивільного обороту в Україні ґрунтується на необхідності економічної інтеграції України з Європейським Союзом, яка залежатиме від прогресу в імплементації цієї Угоди, а також забезпеченні реалізації її положень у правовій сфері, зокрема цивільно-правовій. Наука цивільного права має зосередитися на пошуку компромісних рішень щодо узгодження та удосконалення Цивільного кодексу України та інших актів цивільного законодавства в рамках імплементації Угоди про асоціацію.

Статті 139-140 Угоди про асоціацію направлені на лібералізацію умов в галузі *електронної торгівлі*. Визначено, що електронна торгівля розширює можливості ведення торгівлі в багатьох секторах, тому сторони домовилися сприяти розвитку електронної торгівлі між ними, зокрема шляхом співробітництва з питань, пов'язаних з електронною торгівлею. Розвиток електронної торгівлі має здійснюватися за умови забезпечення повної відповідності найвищим міжнародним стандартам захисту інформації з метою забезпечення довіри користувачів електронної торгівлі. Електронна передача даних вважається наданням послуг в розумінні Угоди про асоціацію («Транскордонне надання послуг»), з якого не стягуються митні платежі [1].

Питання розвитку електронної торгівлі (e-commerce) давно набули актуальності в Україні (продажу товарів, надання послуг за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем тощо).

Стан дослідження теми. Питання електронної комерції, електронних правочинів, інформаційних відносин тощо розглядалися в різному контексті Н. Блажівською, Ю.О. Борисовою, О. Васильєвою, М.М. Дутовим, В.М. Желіховським, О. Кононенко, О.В. Кохановською, А.М. Новицьким, А.В. Чучківською, К.С. Шахбазян та ін. Спеціально особливості укладення договорів в електронній формі за Законом України «Про електронну комерцію» в контексті Угоди про асоціацію в науковій літературі не досліджувалось.

Метою статті є аналіз особливостей укладення договорів в електронній формі за законодавством України та їх відповідність європейським стандартам.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні існує об'єктивна необхідність виокремлення на законодавчому рівні особливостей укладення до-

говорів в електронній формі. Для цієї мети був прийнятий Закон України від 3.09.2015 року «Про електронну комерцію» (окремі питання були врегульовані також Законом України від 22 травня 2003 р. «Про електронні документи та електронний документообіг» та від 22 травня 2003 р. «Про електронний цифровий підпис»).

Національне законодавство має відповідати основним положенням Директиви Європейського Парламенту та Ради 2000/31/ЄС від 8 червня 2000 р. про деякі аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку (Директива про електронну комерцію).

Найважливішими положеннями Закону України «Про електронну комерцію» (далі – Закон) є:

I. Законодавче закріплення термінів, пов'язаних з електронною комерцією: «електронний договір», «електронна торгівля», «електронний підпис одноразовим ідентифікатором», «інтернет-магазин», «інформаційні електронні послуги» тощо.

Електронна комерція – відносини, спрямовані на отримання прибутку, що виникають під час вчинення правочинів щодо набуття, зміни або припинення цивільних прав та обов'язків, здійснені дистанційно з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем, внаслідок чого в учасників таких відносин виникають права та обов'язки майнового характеру.

Треба враховувати, що поняття «електронна комерція» ширша, ніж поняття «інтернет-комерція», оскільки до нього входять усі види комерційної діяльності, яка здійснюється електронним шляхом.

II. Визначення вимог до продавця (виконавця, постачальника) (доречі незрозуміло чому законодавець виділяє окремо постачальника, який є різновидом продавця, але не називає підрядника, який є стороною у договорі виконання робіт) товарів, робіт, послуг в електронній комерції, який під час своєї діяльності та у разі поширення комерційного електронного повідомлення зобов'язаний забезпечити прямий, простий, стабільний доступ інших учасників відносин у сфері електронної комерції до такої інформації: повне найменування юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи – підприємця; місцезнаходження юридичної особи або місце реєстрації та місце фактичного проживання фізичної особи – підприємця; адреса електронної пошти та/або адреса інтернет-магазину; ідентифікаційний код для юридичної особи або реєстраційний номер облікової картки платника податків для фізичної особи – підприємця; відомості про ліцензію (серія, номер, строк дії та дата видачі), якщо господарська діяльність підлягає ліцензуванню; щодо включення податків у розрахунок вартості товару, роботи, послуги та, у разі

доставки товару, – інформація про вартість доставки; інші відомості, що відповідно до законодавства підлягають оприлюдненню.

При цьому маємо розрізняти суб'єкта, який продає товар (надає послуги чи виконує роботу) та інтернет-магазин, який суб'єктом права не є, а є лише засобом для представлення або реалізації товару, роботи чи послуги шляхом вчинення електронного правочину.

Чіткий перелік необхідних документів для ведення інтернет-торгівлі, на нашу думку, дуже позитивний момент Закону, оскільки цей перелік стане орієнтиром і для фіскальних органів.

Звертаємо також увагу на зміни у Законі України «Про захист прав споживача», а саме, що суб'єкти господарювання сфери торговельного та інших видів обслуговування несуть відповідальність за відсутність необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію або продавця – у розмірі тридцяти відсотків вартості одержаної для реалізації партії товару, виконаної роботи, наданої послуги, але не менше п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ч. 7 ст. 23).

Водночас даний Закон залишає відкритим питання механізму притягнення до відповідальності інтернет-торгівців. Так, обов'язок розкривати на інформацію про продавця при «продажу товарів на відстані» (під цим терміном якраз і розуміється в тому числі і електронна торгівля) були і раніше встановлені законом «Про захист прав споживачів», але ця вимога багатьма успішно ігнорується (п. 1 ч. 2 ст. 13). Звернемо увагу, що ринок електронної комерції в Україні фактично сформований більше 10 років назад та діє впродовж тривалого часу більш-менш «вписавшись» у існуючі правові механізми укладання та виконання договорів (як правило на основі публічної оферти, до якої приєднується інша сторона договору, частіше, конклюдентними діями).

У сфері продажу товарів споживачам для не-підприємницьких цілей особливості електронної торгівлі регулюються Законом України «Про захист прав споживачів». Цим законом передбачено, що договір, укладений на відстані, – договір, укладений продавцем (виконавцем) із споживачем за допомогою засобів дистанційного зв'язку (під останніми розуміється телекомунікаційні мережі, поштовий зв'язок, телебачення, інформаційні мережі, зокрема Інтернет, які можуть використовуватися для укладення договорів на відстані).

Реалізація товару дистанційним способом – укладення електронного договору на підставі ознайомлення покупця з описом товару, наданим продавцем у порядку, визначеному цим Законом, шляхом забезпечення доступу до каталогів, про-

спектів, буклетів, фотографій тощо з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем, телевізійним, поштовим, радіозв'язком або в інший спосіб, що виключає можливість безпосереднього ознайомлення покупця з товаром або із зразками товару під час укладення такого договору. Нажаль, учасники ранку електронної торгівлі не застраховані від недобросовісних дій деяких інтернет-торгівців (як і при звичайному купівлі-продажу) або, навіть шахрайських дій осіб, які вчиняють злочини у цій сфері. Так, показовим прикладом може бути кримінальна справа, що в жовтні 2015 року була порушена у Санкт-Петербурзі зв'язку з розкраданням коштів з рахунків більше 30 клієнтів Сбербанку, які скористалися послугою «Мобільний банк» з підставної сторінки, створеної хакерами (сторінка-двійник).

III. Прирівнювання електронних договорів, укладених шляхом обміну електронними повідомленнями, підписаних у визначеному порядку, – до укладених у письмовій формі (інших електронних договорів – до усних договорів).

У Законі визначено, що електронна торгівля – господарська діяльність у сфері електронної купівлі-продажу, реалізації товарів дистанційним способом покупцю шляхом вчинення електронних правочинів із використанням інформаційно-телекомунікаційних систем. Тому саме порядок вчинення електронних правочинів, їх чинність та наслідки – основна мета правового регулювання у цій сфері, оскільки на практиці часто виникає питання при укладенні правочину в електронній формі чи договір був належним чином підписаний сторонами. Електронні договори при використанні сучасних інформаційних технологій повинні відповідати встановленому законом порядку. Закон регулює порядок укладання договору, а саме:

1) зміст оферти (необхідність викладення істотних умов договору та іншої необхідної інформації);

2) форму оферти (наприклад, шляхом надсилання комерційного електронного повідомлення, розміщення пропозиції (оферти) у мережі Інтернет або інших інформаційно-телекомунікаційних системах);

3) момент з якого договір вважається укладеним. Відтворене загальне правило цивільного права, що договір вважається укладеним з моменту одержання оферентом акцепту, тобто відповіді про прийняття пропозиції. Акцепт може бути наданий шляхом:

- надсилання електронного повідомлення;
- заповнення формуляра заяви (форми) про прийняття такої пропозиції в електронній формі;
- вчинення дій, що вважаються прийняттям пропозиції укласти електронний договір, якщо зміст таких дій чітко роз'яснено в інформаційній системі.

При цьому електронне повідомлення та заповнення формуляра заяви **підписується**:

- за допомогою електронного підпису або електронного цифрового підпису відповідно до Закону України «Про електронний цифровий підпис», за умови використання засобу електронного цифрового підпису усіма сторонами електронного правочину;

- електронного підпису одноразовим ідентифікатором, визначеним цим Законом;

- аналога власноручного підпису (факсимільного відтворення підпису за допомогою засобів механічного або іншого копіювання, іншого аналога власноручного підпису) за письмовою згодою сторін, у якій мають міститися зразки відповідних аналогів власноручних підписів.

Ще раз звертаємо увагу суб'єктів цивільного обороту, які укладають договори, для яких вимагається обов'язкова письмова форма – не будь-який електронний договір прирівнюється до вчиненого у письмовій формі, а тільки електронний договір, укладений шляхом обміну електронними повідомленнями, підписаними у вищезазначеному порядку.

Власне таке регулювання вчинення електронних правочинів вступає в певну колізію із нормами ЦК України. Так, цим Законом були внесені зміни у ЦК України. У відповідності до ч. 1 ст. 205 правочин може вчинятися усно або в письмовій (**електронній**) формі. Тобто з буквального значення цієї статті випливає ототожнення електронної форми та письмової. У відповідності до ст. 207 ЦК України правочин вважається таким, що вчинений у письмовій формі, якщо його зміст зафіксований в одному або кількох документах (у тому числі **електронних**), у листах, телеграмах, якими обмінялися сторони. Однак буквальне тлумачення цих норм не повинно вести нас до висновку, що укладання договору в електронній формі буде автоматично прирівняно до письмової форми правочину (це набуває особливої ваги, коли обов'язкова письмова форма передбачена законодавством для певного виду правочинів).

Тут додатково мають бути розтлумачені положення ст. 639 ЦК України щодо форм договору. Як відомо договір може бути укладений у будь-якій формі, якщо вимоги щодо форми договору не встановлені законом. Новелою законодавства щодо електронної комерції є положення про те, що якщо сторони домовилися укласти договір за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем, він вважається укладеним у письмовій формі. Думається, що у цьому випадку достатньо простого приєднання до договору «кліком»/згодою без електронного

підпису, в тому числі і без електронного підпису одноразовим ідентифікатором.

Щодо **використання одноразових ідентифікаторів** (смс-кодів, email-повідомлень) для підтвердження угод. Закон визнає легітимним не тільки підпис електронного документа з аналогом цифрового підпису, а й використання одноразових ідентифікаторів (смс-кодів і так далі) для підтвердження правочину. Доречи використання електронного підпису, використання одноразового коду та інших способів для укладення правочинів на практиці використовувалися досить давно.

Одноразовий ідентифікатор – алфавітно-цифрова послідовність, що її отримує особа, яка прийняла пропозицію (оферту) укласти електронний договір шляхом реєстрації в інформаційно-телекомунікаційній системі суб'єкта електронної комерції, що надав таку пропозицію. Одноразовий ідентифікатор може передаватися суб'єктом електронної комерції, що пропонує укласти договір, іншій стороні електронного правочину засобом зв'язку, вказаним під час реєстрації у його системі, та додається (приєднується) до електронного повідомлення від особи, яка прийняла пропозицію укласти договір.

Тобто електронний договір може бути укладений шляхом реєстрації на сайті та ідентифікації користувача через смс або email.

У випадку ж простого обміну електронними поштовими повідомленнями (електронне повідомлення – інформація, надана споживачу через телекомунікаційні мережі, яка може бути у будь-який спосіб відтворена або збережена споживачем в електронному вигляді – Закон України «Про захист прав споживачів») – договір буде вважатися вчинений у усній формі.

Є також укладеними електронні договори шляхом «прийняття умов» покупцем на Інтернет сторінці (у Законі йдеться про «вчинення дій, що вважаються прийняттям пропозиції»), тобто приєднання до договору конклюдентними діями. Так, Закон окремо зазначає, що зміст таких дій має бути чітко роз'яснено в інформаційній системі, в якій розміщено таку пропозицію, і ці роз'яснення логічно пов'язані з нею.

У разі якщо укладення електронного договору відбувається в інформаційно-телекомунікаційній системі суб'єкта електронної комерції, для прийняття пропозиції укласти такий договір особа має ідентифікуватися в такій системі та надати відповідь про прийняття пропозиції (акцепт).

Інформаційна система суб'єкта електронної комерції, який пропонує укласти електронний договір, має передбачати технічну можливість особи, якій адресована така пропозиція, змінювати

зміст наданої інформації до моменту прийняття пропозиції.

4) своєрідним аналогом додатків до договору, які у цивільному праві вважаються невід'ємною частиною договору, є відсилення до інших електронних документів, але з обов'язковим безперешкодним доступом до електронних документів, що включають умови договору, шляхом перенаправлення (відсилення) до них.

При цьому у ст. 11 Закону спеціально вказано, що включення до електронного договору умов, що містяться в іншому електронному документі, шляхом перенаправлення (відсилання) до такого документа, якщо сторони електронного договору мали змогу ознайомитися з ним, не може бути підставою для визнання правочину нікчемним.

Але тут мало б бути зазначено про нікчемну умову, а не про нікчемний правочин взагалі. Тобто, якщо в договір буде включена така умова, з якою не міг бути ознайомлений акцептант, то договір має діяти без цієї умови.

5) місцем укладення електронного договору є місцезнаходження юридичної особи або місце фактичного проживання фізичної особи, яка є продавцем (виконавцем, постачальником) товарів, робіт, послуг (це положення відповідає ст. 647 ЦК України).

IV. Законом передбачено, що покупець (замовник, споживач) **повинен** отримати підтвердження вчинення електронного правочину у формі електронного документа, квитанції, товарного чи касового чека, квитанта, талона або іншого документа у момент вчинення правочину або у момент виконання продавцем обов'язку передати покупцеві товар.

Таке положення сформульовано некоректно, оскільки право споживача на отримання підтвердження укладання договору перетворилось на його обов'язок, який він не може виконати своїми діями – він може тільки вимагати виконання відповідного обов'язку від продавця.

У відповідності до п. 6 ст. 12 та п. 7 ст. 13 Закону України «Про захист прав споживачів» якщо споживачеві не було надано документ (електронний документ), який засвідчує факт здійснення правочину, такий правочин не є підставою для виникнення обов'язків для споживача. У разі не надання документа (електронного документа) або підтвердження інформації споживач повідомляє продавця (виконавця) про недійсність договору. Продавець (виконавець) протягом тридцяти днів з моменту одержання такого повідомлення повинен повернути споживачеві одержані кошти та відшкодувати витрати, понесені споживачем у зв'язку з поверненням продукції.

V. Важливим положенням закону є норма, що докази, подані в електронній формі та/або у

формі паперових копій електронних повідомлень, вважаються **письмовими доказами у цивільному, господарському та адміністративному процесах**. Звичайно це окреме питання (електронні документи як докази), яке потребує детального аналізу, але тут зазначимо, що проблемою на практиці є підтвердження автентичності електронних документів, у кожній з сторін може бути свій варіант цих документів, проміжні документи можуть видаватися за кінцеві тощо.

VI. Щодо *розрахунків* у сфері електронної комерції, то зазначено, що вони можуть здійснюватися з використанням платіжних інструментів, електронних грошей, шляхом переказу коштів або оплати готівкою з дотриманням вимог законодавства щодо оформлення готівкових та безготівкових розрахунків (здійснюються відповідно до законів України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» тощо), а також в інший спосіб, передбачений законодавством України.

Нажаль багато питань в цій сфері залишилися не вирішеними у Законі, вже давно обговорюється складність і суперечливість українського платіжного законодавства, необхідність його спрощення, вдосконалення платіжних систем з використанням Інтернету, електронних грошей тощо. Питання цих розрахунків вимагає окремого розгляду, зокрема діяльність операторів послуг платіжної інфраструктури, використання мобільних пристроїв, альтернативні способи роздрібних платежів та взагалі вдосконалення платіжного законодавства, тому тут не будемо на них зупинятися детально.

Додамо, що Національний банк України рекомендує громадянам використовувати послуги з переказу віртуальних коштів лише тих платіжних систем, систем розрахунків, які внесені до Реєстру платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури. Також Національний банк України попереджає, що не несе відповідальності за можливі ризики і втрати, пов'язані з використанням віртуальних валют у розрахункових операціях.

Вимоги, що регулюють випуск та використання електронних грошей в Україні, викладено в статті 15 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» та Положенні про електронні гроші в Україні, затверджене постановою Правління Національного банку України від 04 листопада 2010 року № 481.

VII. Прикрим сюрпризом від законодавця є легітимізація цим Законом *рекламних розсилок* (наприклад, розсилки по email, sms, тобто те, що зараз називають *spam*) без згоди користувачів.

Такі розсилки Законом названі комерційним електронним повідомленням (це електронне повідомлення в будь-якій формі, метою якого є пряме чи опосередковане просування товарів, робіт чи послуг або ділової репутації особи, яка провадить господарську чи незалежну професійну діяльність – ст. 3 Закону). При цьому не є комерційним електронним повідомленням: інформація, що надає прямий доступ до діяльності особи, доменне ім'я чи адреса електронної пошти; повідомлення про товари, роботи чи послуги або ділову репутацію особи, *розміщене не з метою їх просування*.

Однак розмежування зроблених розсилок з метою просування товарів чи без такого дуже важко провести в реальному житті, наприклад, стаття/повідомлення про економічність нового пристрою для домогосподарства буде визнана такою, яка несе інформацію про нові технології чи повідомлення все ж-таки направлена на опосередковане просування товарів?

У відповідності до ст. 10 Закону комерційні електронні повідомлення поширюються лише на підставі згоди на отримання таких повідомлень, наданої особою, якій такі повідомлення адресовані. Але комерційне електронне повідомлення може надсилатися особі без її згоди лише за умови, що вона може відмовитися від подальшого отримання таких повідомлень. Останнє фактично дозволяє у будь-якому разі надсилати споживачу відповідні повідомлення, навіть якщо ніякої згоди попередньо (до вчинення розсилки) отримано не було. Навіть якщо така «згода» попередньо і була отримана, то це, як правило, відбувається при реєстрації на сайті продавця та формального погодження з «умовами», які серед іншого можуть містити і згоду на отримання повідомлень. Крім того, така норма (направлення повідомлень без попередньої згоди споживача) вступає в протиріччя п. 5 ст. 19 Закону України «Про захист прав споживачів», згідно з якою здійснення постійних телефонних, факсимільних, електронних або інших повідомлень без згоди на це споживача є проявом агресивної підприємницької практики (це така практика, яка фактично містить елементи примусу, докучання або неналежного впливу та істотно впливає чи може вплинути на свободу вибору або поведінку споживача стосовно придбання продукції).

VIII. Спрощення доступу до персональних даних покупців і клієнтів інтернет-магазинів.

Закон містить норми про зберігання інформації та електронних документів. Зазначається, що використання персональних даних у сфері електронної комерції може здійснюватися у разі створення суб'єктом електронної комерції умов для захисту таких даних. Звернемо увагу, що сам факт реєстрації покупця в інформаційній системі інтернет-магазину означатиме згоду на викорис-

тання та обробку персональних даних. У статті розкриті не всі питання, які актуалізуються прийняттям законом, наприклад діяльність операторів та провайдерів, розрахунки в сфері електронної торгівлі, особливості виконання зобов'язань, які виникли на підставі електронних договорів тощо (ці та інші питання будуть розглянуті окремо). Порядок укладання договорів в електронній формі більш детально розкритий у інших публікаціях автора [2; 3].

Висновки. Саме вдосконалення норм чинного цивільного законодавства у названих сферах – одна з найактуальніших наукових проблем

цивільстики. Створення відповідної законодавчої бази сприятиме узгодженню положень цивільного законодавства України з Угодою про асоціацію, а головне – буде сприяти розвитку ринку електронної комерції, захисту його учасників, діяльності інтернет-магазинів. Ринок електронної комерції в Україні в 2014 році скоротився порівняно з 2013 роком на 20% – до 1,6 мільярда доларів. Ця тенденція, на жаль, зберігається. Таке скорочення зумовлене об'єктивними економічними факторами, але сам механізм електронної комерції звичайно потребує удосконалення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами // http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/ru/publish/article?art_id=246581344&cat_id=223223535
2. Голубева Н.Ю. Електронна комерція в Україні: актуальні питання // [http:// yaizakon.com.ua/ekspertnoe-mnenie/item/794-elektronna-komertsiya-v-ukrajini-aktualni-pitannya](http://yaizakon.com.ua/ekspertnoe-mnenie/item/794-elektronna-komertsiya-v-ukrajini-aktualni-pitannya)
3. Голубева Н.Ю. Порядок укладання договорів в електронній формі за законодавством України // Методологічні засади вдосконалення цивільного процесуального права: матеріали міжнародної науково-практичної конференції до 150-річчя від дня народження Є.В. Васильовського (м. Одеса, 8 квітня 2016 року). – Одеса: Юридична література, 2016. – С. 3-11.

Голубева Неллі Юріївна

РЕАЛІЗАЦІЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ У ЧАСТИНІ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ

Стаття присвячена аналізу особливостей укладення договорів в електронній формі за законодавством України. Дослідженні деякі терміни, пов'язані з електронною комерцією (за Законами України «Про електронну комерцію» та «Про захист прав споживачів»), вимоги до продавця. Досліджені особливості укладання електронних договорів шляхом обміну електронними повідомленнями, підписаних у визначеному порядку (прирівнюються до укладених у письмовій формі) та інших електронних договорів (прирівнюються до усних договорів). Проаналізовано використання одноразових ідентифікаторів (смс-кодів, email-повідомлень) для підтвердження правочину. Наголошено на недопустимості легітимізації рекламних розсилок без згоди користувачів.

Ключові слова: договори, електронна комерція, форма укладення правочинів, електронний договір, інтернет-магазин.

Голубева Неллі Юрьевна

РЕАЛИЗАЦИЯ СОГЛАШЕНИЯ ОБ АССОЦИАЦИИ МЕЖДУ УКРАИНОЙ И ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ В ЧАСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ ТОРГОВЛИ

Статья посвящена анализу особенностей заключения договоров в электронной форме по законодательству Украины. Исследованы некоторые термины, связанные с электронной коммерцией (по Законам Украины «Об электронной коммерции» и «О защите прав потребителей»), требования к продавцу. Исследованы особенности заключения электронных договоров путем обмена электронными сообщениями, подписанными в определенном порядке (приравниваются к заключенным в письменной форме) и других электронных договоров (приравниваются к устным договорам). Проанализировано использование одноразовых идентификаторов (смс-кодов, email-сообщений) для подтверждения сделки. Сделан акцент на недопустимости легитимизации рекламных рассылок без согласия пользователей.

Ключевые слова: договоры, электронная коммерция, форма заключения сделок, электронный договор, интернет-магазин.

Golubeva Nelli Yuriivna

THE IMPLEMENTATION OF THE ASSOCIATION AGREEMENT BETWEEN UKRAINE AND THE EUROPEAN UNION IN TERMS OF ELECTRONIC TRADE

The article is devoted to analysis of peculiarities of conclusion of contracts in electronic form according to legislation of Ukraine. Some of the terms associated with e-Commerce (according to the Laws of Ukraine “On electronic Commerce” and “On protection of consumer rights”), the requirements to the seller are studied. The peculiarities of conclusion of electronic contracts through the exchange of electronic messages signed in prescribed order (which are equal to contracts in written form) and other electronic contracts (which are equal to verbal contracts) are defined. Analyzed using one-time identifiers (text codes, email messages) to confirm the transaction. It is stated the inadmissibility of the legitimacy of advertising newsletters without the user's consent.

Keywords: contracts, e-Commerce, the form of transactions, an electronic contract, online shop.